

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

עיקרי הנוהל:

- נושא תפקיד או חבר סגל אקדמי בכיר באוניברסיטה יכול ליזום הקמת מכון מחקר.
- הצעה יזומה להקמת מכון מחקר תועבר לבחינה ולאישור אקדמי של ועדת מכוני מחקר שימנה נשיא האו"פ.
- הצעה שתאושר מבחינה אקדמית, תועבר לנשיא, סגן הנשיא לעניינים אקדמיים ולמנכ"ל לבחינה על-פי סדרי עדיפויות מוסדיים והתאמה למדיניות האו"פ. לאחר מכן, תועבר ההצעה לאישור הסנאט.
- תפעול מכון מחקר שיאושר יהיה מותנה בקיום תקציב ייעודי מכספי תרומות או מכספי רשות המחקר, והוא יתבצע תחת בקרה ניהולית וכספית שוטפת כמפורט בנוהל.
- הוועדה למכוני מחקר תעריך פעילות מכון, לאחר שנתיים מיום הקמתו, ותעביר את המלצתה להנהלה.
- בהסתמך על ממצאי הוועדה ועל-פי שיקול דעת, תחליט ההנהלה אם לאשר את המשך פעילותו או להביא להפסקתה. ההחלטה שתתקבל תדווח לסנאט.

מטרות

- להגדיר הליך להקמת מכוני מחקר באו"פ.
- לקבוע הנחיות לניהול ובקרה (האקדמית, המנהלית והכספית) של מכוני המחקר.

הגדרות

- **ועדת מכוני מחקר** – ועדה הכוללת 4 חברי סגל בכיר אשר בראשה עומד דיקן המחקר.
- **מכון מחקר** – מכון שהקמתו אושרה על-ידי ועדת מכוני המחקר והנשיא וקיים מקור כספי חיצוני (תרומה ייעודית) או פנימי (מתקציב האו"פ) להפעלתו.
- **ראש המכון** – חבר סגל אקדמי בכיר העומד בראש מכון המחקר ואחראי לכל פעילותו.

שיטה

1. **מינוי ועדה למכוני מחקר** – הנשיא ימנה ועדה למכוני מחקר שבראשה יעמוד דיקן המחקר בתוקף תפקידו ("הוועדה"). שלוש החברים האחרים מתחומי דעת שונים (רוח, חברה, מדעים) ימונו מבין אנשי הסגל הבכיר של האו"פ שהם בדרגת פרופסור מן המניין או פרופסור אמריטוס. חברי הוועדה ימונו לתקופה של 3 שנים וניתן יהיה להאריך את מינויים לתקופה נוספת. הוועדה, בתיאום עם סגן הנשיא לעניינים אקדמיים (סנל"א), תקבע מסגרת כללית של התנהלות מכוני המחקר.
2. **יזום הקמת מכון מחקר** – נושא תפקיד או חבר סגל אקדמי בכיר באוניברסיטה יכול ליזום הקמת מכון מחקר. היזום יגיש לוועדה הצעה להקמת מכון מחקר (קווים מנחים להגשת הצעה למכון מחקר – נספח א).

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

- 3. בחינה אקדמית של ההצעה להקמת המכון** – ההצעות להקמת מכוני מחקר יבחנו על-ידי הוועדה על בסיס קריטריונים אקדמיים כגון: איכות אקדמית של ההצעה, קיום מסה קריטית של חברי סגל בתחום המוצע באוניברסיטה המעוניינים לקחת חלק בפעילות המכון, היקף הפעילות המוצעת ותכניה.
- 4. אישור אקדמי להקמת המכון**
- 4.1 אישרה הוועדה את ההצעה להקמת מכון מחקר על-פי הקריטריונים האקדמיים – תעביר המלצתה לנשיא.
- 4.2 דחתה הוועדה את ההצעה להקמת מכון מחקר – תעביר הוועדה ליוזם מכון המחקר את החלטתה ונימוקה.
- 5. בחינה מוסדית של ההצעה להקמת המכון**
- 5.1 הנשיא, סגן הנשיא לעניינים אקדמיים (סנל"א) והמנכ"ל ("ההנהלה") יבחנו את ההצעות להקמת מכוני מחקר על-פי סדרי עדיפויות מוסדיים והתאמה למדיניות האו"פ.
- 5.2 אישור ההנהלה
- אישרה ההנהלה את הקמת המכון – תעביר את החלטתה על הקמת המכון לאישור הסנאט.
  - לא אישרה ההנהלה את הקמת המכון – החלטת ההנהלה תהיה סופית ולא ניתן יהיה לערער עליה.
- 5.3 אישור הסנאט
- הסנאט יאשר את הקמת המכון ומינוי ראש המכון.
  - לא אישר הסנאט את הקמת המכון – החלטת הסנאט תהיה סופית.
- 6. תקציב המכון**
- 6.1 קיים תקציב חיצוני (תרומה ייעודית) לקיום המכון – יועמד התקציב לרשות המכון.
- 6.2 בהעדר תרומה ייעודית, ינחה הנשיא את רשות המחקר להעמיד לרשות המכון תקציב המיועד למכון מתקציב רשות המחקר. גובה התקציב יקבע מעת לעת על-ידי הנהלת האוניברסיטה.
- 6.3 גיוס תרומה - הנשיא ינחה את מנהל מחלקת משאבים לאתר תרומה לצורך פעילות המכון.
- 7. הערכת פעילות המכון**
- 7.1 הוועדה למכוני מחקר תעריך את פעילות המכון לאחר שנתיים מיום הקמתו. ממצאיה והמלצותיה יוצגו להנהלה וידווחו לסנאט.
- 7.2 נמצאה תרומה מתאימה למכון, המאפשרת את קיומו העצמאי – תמומן פעילות המכון מתקציב התרומה ולא מתקציב פנימי של האוניברסיטה.
- 7.3 לא נמצאה תרומה ייעודית – תשקול הוועדה להמליץ על המשך פעולתו של המכון או על סיום פעולתו. אבני הבוחן לבחינת פעילות של המכון הן:

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

- במכון חברים לפחות 10 חברי סגל מהאו"פ, ביניהם לפחות 4 חברי סגל בכיר, מתוכם לפחות שניים בדרגת פרופסור.
- קיום כנסים בינלאומיים, לפחות כנס אחד מדי שנתיים.
- קיום ימי עיון, לפחות יום עיון אחד בשנה.
- קיום סדנאות מחקר בעלות רציפות.
- קיום מחקרים שמתבצעים בשיתוף פעולה בין החוקרים במכון.
- פרסום מאמרים/ספרים של חברי המכון ובכלל זה פרסומים שהניבו מחקרים שנעשים בשיתוף פעולה בין חברי המכון (תוך ציון השיוך האקדמי למכון המחקר).
- הגשת בקשות משותפות על-ידי שניים או יותר מחברי המכון לקרנות מחקר חיצוניות.
- ניסיונות לגיוס כספים חיצוניים.

מובהר בזאת כי אין חובה לעמוד בכל אבני הבוחן, עם זאת יש לשאוף לעמידה במרביתן.

7.4. המליצה הוועדה על המשך פעילותו של המכון, או לחלופין, שאין מקום להאריך את פעילות המכון –
תעביר את המלצתה להנהלה.

7.5. החלטות הנהלה בעניין מכוני המחקר ידווחו לסנאט.

8. מבנה מכון המחקר ומוסדותיו

8.1. **ראש המכון** – הנשיא, בהתייעצות עם סגל"א ודיקן המחקר, יביא לפני הסנאט את המלצתו למינוי ראש למכון המחקר מבין חברי הסגל הבכיר, בדרגת מרצה בכיר לפחות. לאחר אישור הסנאט ימנה הנשיא את ראש המכון ל-3 שנים. הנשיא יוכל להאריך את המינוי לתקופת כהונה נוספת, בהמלצת דיקן המחקר וסגל"א. ראש המכון ידווח על פעולות המכון לדיקן המחקר, כממונה הישיר על פעילות המחקר באוניברסיטה.

8.2. **הנהלת המכון** – דיקן המחקר, בהתייעצות עם ראש המכון, ימנה חברי הנהלה למכון. הנהלת המכון תשמש גם כוועדה האקדמית של המכון, ויכהנו בה, מלבד ראש המכון, 3-5 חברי סגל בכיר בדרגת מרצה בכיר לפחות. כן יכולים לכהן בה גם חברי סגל בכיר מאוניברסיטאות אחרות, ובלבד שרוב חבריה יהיו מהאו"פ. תקופת המינוי של חברי הנהלת המכון תהיה ל-3 שנים, דיקן המחקר יוכל להאריך את המינוי לתקופת כהונה נוספת בהתייעצות עם סגל"א.

8.3. נציג רשות המחקר ישתתף כמשקיף בכל ישיבות הנהלת המכון.

9. סמכויות הנהלת המכון

- אישור תכנית עבודה שנתיית (נספח ב)
- אישור דוח ביצוע שנתי: מדעי וכספי (נספח ג)
- מעקב ובקרה על פעילות המכון

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

- קביעת כללים להתנהלות המכון בתיאום עם דיקן המחקר וסנל"א, מינוי ועדות משנה או מוסדות נוספים ובלבד שהחלטות אלה לא יטילו על המכון ו/או האוניברסיטה התחייבויות כספיות מעבר לתקציב המאושר של המכון.
- 10. תקציב המכון** – ראש המכון, בתיאום עם רשות המחקר, יכין תקציב שנתי לפעילות המכון בהתאם למסגרת התקציבית הנתונה (נספח ב'). תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי יאושרו על-ידי הנהלת המכון. התקציב יוגש לאישור דיקן המחקר. ראש המכון יהיה אחראי לניהול התקציב על-פי הנחיות הנהלת האוניברסיטה ולמתן דיווח כספי כנדרש לרשות המחקר.
- 11. פעילות ודיווחים לתורם**
  - 11.1 מחלקת משאבים תייצג את המכון מול התורם ותדווח לתורם על הקמת המכון, על העומד בראשו ועל התקנת שילוט מתאים לציון התרומה, אם נדרש.
  - 11.2 שם התורם יוזכר בכל פעילות המכון ופרסומיו.
  - 11.3 בהתאם להסכם עם התורם, מחלקת משאבים תקבל מראש המכון דו"ח שיאושר על-ידי דיקן המחקר וסנל"א לצורך העברתו לתורם.
- 12. בקרה ניהולית וכספית**
  - 12.1 בתום כל שנת פעילות יעביר ראש המכון להנהלת המכון דו"ח ביצוע מדעי ודו"ח כספי (נספח ג').
  - 12.2 הנהלת המכון תאשר את הדו"חות ותציין זאת בפרוטוקול.
  - 12.3 ראש המכון יעביר לרשות המחקר ולדיקן המחקר את דו"ח הביצוע המדעי והכספי ואת הפרוטוקול של ישיבת הנהלת המכון בה אושרו דו"חות אלה.
- 13. הפסקת פעילות מכון**

התעורר הצורך לצמצם בפעילות מכוני המחקר הנתמכים על-ידי האו"פ עקב אילוצים כספיים – הוועדה למכוני מחקר תציג להנהלה מתווה לפעילות המכונים בהתאם לאילוצים והנושא יובא לדיון ולהחלטת הסנאט.

המוסמך לאשר חריגה, במסגרת מדיניות האו"פ והוראות החוק, מהכתוב בנוהל זה:נשיא האו"פ.

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

נספח א' – הנחיות להכנת הצעה

הנחיות להכנת הצעה להקמת מכון מחקר

המבקש ליזום הקמת מכון מחקר יגיש לרשות המחקר הצעה שתכלול את הרכיבים הבאים:

א. רקע/רציונל: ייחודו של המכון, חוזקו היחסי, תרומתו העתידית למחקר בארץ ובחול"ל (האם יש מכונים דומים?); האם ישתלב המכון בפעילות ההוראה באו"פ (למשל בתכניות לימודים לתואר ראשון / תארים מתקדמים).

ב. מטרת המכון: מטרות ארוכות טווח או חזון המכון.

לדוגמה: לשמש קורת גג מדעית, מוסדית, ומעשית לחקר נושאים וסוגיות תיאורטיים, אמפיריים ויישומיים ב... ובקשרי הגומלין ביניהם.

ג. הצהרת כוונות המכון

לדוגמה:

- ליצור ידע מדעי חדש בתחומים ובסוגיות לעיל באמצעות פרויקטים וקבוצות מחקר, כאשר המכנה המשותף בין חבריו וחברותיו הוא רחב ומאפשר עבודה פוריה ברמות שונות של שיתוף פעולה – אם ברמת הקבוצה כולה, שניים-שלושה חוקרים, ואם ברמת החוקר היחיד.
- ללמוד בצוותא את יכולות שיתוף הפעולה בתחומים לעיל הן בהיבט התכנים המגוונים והן בהיבטים של שפה מדעית, מושגים, פרדיגמות ומודלים תיאורטיים.
- להזמין חוקרים ומומחים מחוץ לאוניברסיטה הפתוחה מן הארץ ומחול"ל כדי להשתתף בפעילות המכון ולתרום לידע המדעי שיווצר בו.
- להזמין חברי סגל הוראה באו"פ העוסקים במחקר ומתעניינים בנושאי המכון להצטרף אליו.

ד. חברי המכון

- החברים בגרעין המייסד של המכון-א. היוזמים והפעילים; ב. אנשי סגל אשר הביעו את הסכמתם לחברות במכון.
- פוטנציאל החברות במכון מקרב חברי הסגל הבכיר בתחום שעדיין לא החליטו אם ברצונם להצטרף.
- פוטנציאל החברות מקרב חברי סגל ההוראה בתחום וחוקרים ממוסדות מחקר מחוץ לאו"פ.

ה. תחומי המחקר של החוקרים בגרעין המייסד

ו. נושאי המחקר במכון

ז. פרויקטים בתכנון, שהמכון יוכל לתת להם חסות בטווח הקרוב

ח. תחומים הצפויים להתפתח במכון

ט. תכנית עבודה לשנה האקדמית הקרובה

לדוגמה:

1. פעילויות שוטפות

1.1. ארבעה מפגשים של סמינר מחקר.

1.2. שני ימי עיון.

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

- 1.3. פרסום ניירות עבודה.
- 1.4. פרסום דוחות מחקר.
- 1.5. אירוח חוקרים.
2. איגום פרויקטים מחקריים קיימים
  - 2.1. שיוך פרויקטים פעילים של חברים למכון.
  - 2.2. הזמנת חברים חדשים להצטרפות ושיוך הפרויקטים הפעילים שלהם למכון.
  - 2.3. שיוך פרויקטים בשיתופי פעולה עם אחרים כיחידים או כמוסדות למכון.
3. ייזום פרויקטים מחקריים חדשים במסגרת המכון
4. שיתופי פעולה עם גופי מחקר מחוץ לאו"פ

י. תקצוב המכון

- מקורות הכנסה צפויים
- מקורות מימון של מכון המחקר

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

נספח ב' – תכנית הפעילות של המכון

תכנית הפעילות של המכון לשנת _____

שם המכון: _____

ראש המכון: _____

מחלקה	סוג הפעילות המתוכננת	עלות משוערת	הערות
מחקרים	סה"כ מחקרים		
מנהלה	כוח אדם		
	פרסומים		
	כנסים		
	סמינרים/ימי עיון		
	סה"כ מנהלה		
	סה"כ תקציב כולל (בש"ח)		

חתימת ראש המכון: _____ תאריך: _____

אישור דיקן המחקר _____ תאריך: _____

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

נספח ג' – דו"ח ביצוע כספי ומדעי לשנת _____

שם המכון: _____

ראש המכון: _____

דו"ח כספי

1. מחקרים (מחלקה תקציבית _____)

הפעילות המתוכננת	עלות כוללת מתוכננת כפי שאושרה בתוכנית הפעילות	עלות כוללת בפועל	יתרה
סה"כ מחקרים			

פירוט:

מספר מענק	שם המחקר	שם החוקר	תקופת המחקר	תקציב שאושר

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

2. מנהלה (מחלקה תקציבית _____)

הפעילות המתוכננת	עלות כוללת מתוכננת כפי שאושרה בתוכנית הפעילות	עלות כוללת בפועל	יתרה
כוח אדם			
פרסומים			
כנסים			
סמינרים/ימי עיון			
סה"כ			

פירוט מקורות הכנסה:

שם הקרן	סכום שהתקבל במטבע המקור
סה"כ מקורות הכנסה	

דו"ח מדעי

עבור כל אחת מהפעילויות, יש לפרט במסמך נפרד את הפעילות שבוצעה:

- כוח אדם
- כנסים – מספר כנסים, שם כל כנס, תכנית הכנס, משתתפים מהארץ ומהעולם, משך הכנס, עלויות אירוח, עלויות מיוחדות
- סמינרים/ימי עיון - מספר ההרצאות שם כל הרצאה, המרצה, שתי"פ
- פרסומים - שם הפרסום, שם המחבר, זיקה למכון, שתי"פ

חתימת ראש המכון: _____ תאריך: _____

נוהל הקמת מכוני מחקר – 0303

אישור דיקן המחקר: _____ תאריך: _____